Asiantuntijalausunto 27.9.2018

Juha Meronen
Toimitusjohtaja
Tori.fi / Schibsted Media Group (SCM Suomi Oy)
p. 050 3752160
juha@tori.fi

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: U 82/2018 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (verkkoalustojen toiminnan avoimuus eli EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjiä varten)

Tori.fi

SCM Suomi Oy hallinnoi ja kehittää Tori.fi -nimistä verkossa toimivaa välityspalvelua eli alustaa, jonka pääasiallinen tarkoitus on mahdollistaa tavaroiden, autojen, asuntojen ja palveluiden kaupankäynti kuluttajien kesken, mutta myös yritysten ja kuluttajakäyttäjien välillä. Palvelu on yksi suosituimmista verkon palveluista Suomessa. Elokuussa 2018 Tori.fi:tä käytti yli 2.3 miljoonaa suomalaista, mikä on 50.4% Internetin käyttäjistä Suomessa (Suomen internet-palveluiden kokonaistavoittavuus elokuussa 2018 comScoren / FIAM:in mukaan. Katso: http://fiam.fi/tulokset/).

Tori.fi:llä on tuhansia yrityskäyttäjiä, joiden kanssa Tori.fi on solminut sopimussuhteen ja jotka maksavat palvelusta kuukausimaksua ja jotka voivat vaikuttaa ilmoitustensa näkyvyyteen palvelussa. Näiden yrityskäyttäjien ilmoitukset kilpailevat näkyvyydestä kuluttajakäyttäjien ilmoitusten kanssa.

Lisäksi Tori.fi käyttää itse yritysasiakkaana monia alustapalveluita, joiden palvelutarjoajia ovat Google, Facebook, Apple jne.

Kannanotto

Lähtökohtaisesti näemme, että asetuksen sisältö on erittäin tärkeä erityisesti pienten yritysten oikeusturvan ja tasa-arvoisuuden kannalta. Asetusteksti on mielestämme laadittu varsin hyvin ja kattaa mielestämme olennaiset asiat. Tässä kannanotossa otamme esille muutamia asioita, joihin tulisi kiinnittää huomiota (Avoimuus ja järjestys) ja lisäksi nostamme asialistalle vielä yhden eriytettyyn kohteluun liittyvän seikan.

Artiklat 5 ja 7: Avoimuus ja järjestys

Nähdäksemme hakutulosten järjestystä koskevan avoimuuden osalta pitää alustoille sallia karkean tason kuvaus ja sitä kautta vain osittainen avoimuus. Tämä on mielestämme

tärkeää, koska algoritmien ja vaikuttavien tekijöiden avaaminen saattaa johtaa käyttäjien puolelta ei-toivottavaan manipulointiin ja mahdollisesti nostaa myös sääntöjen ja jopa lakien vastaisten toimien todennäköisyyttä. Olemme itse kohdanneet tällaista käyttäytymistä lähinnä kuluttajakäyttäjien osalta, mutta yrityskäyttäjien ei-toivottu käyttäytyminen ei myöskään ole ole poissuljettua.

Algoritmien periaatteiden kuvaaminen saattaa myös koitua mahdottomaksi lähtökohtaisesti jo sen takia, että monesti algoritmit perustuvat koneoppimisen malleihin, joiden logiikan kuvaaminen ei ole mielekästä eikä monesti edes mahdollista.

Alusta eli palvelun tuottaja joutuu tasapainoilemaan kahden periaatteen välillä, joista toinen on yritysten reilu kohtelu ja toinen käyttäjien kannalta kiinnostavan palvelun muodostaminen. Nämä saattavat olla ristiriidassa keskenään. Joskus valinnoissa joudutaan painottamaan käyttäjille vetovoimaisen palvelun kehittämistä ja sitä myöten suosimaan joitain yrityksiä toisten kustannuksella - yrityksiä joiden tarjoama on käyttäjille relevantimpi ja houkuttelevampi ja tämän ei pitäisi koitua mahdottomaksi tasapuolisuusperiaatteen kannalta.

Artikla 6: Eriytetty kohtelu

Asetusehdotuksessa puhutaan eriytetystä kohtelusta ja siitä, jos alustan määräysvallassa olevat yritykset ovat suositummuusasemassa suhteessa alustan muihin käyttäjiin. Tämän eriyttämisen ja siihen liittyvän avoimuuden varmistamisen lisäksi olisi mielestämme erittäin tärkeää, että asetuksessa otettaisiin kantaa alustoissa esiintyviin lukituksiin, joilla alustan omistaja pakottaa yritysasiakkaat omiin lisäpalveluihin ja -osiin.

Esimerkkinä mainittakoon, että sovelluskauppa (esimerkiksi Applen App Store) alustana lukitsisi sovellusten sisältämät maksutavat kuluttajille omaan maksutapaansa (Applen tapauksessa IAP eli in-app payment, josta Apple ottaa 30% osan jokaisesta maksusta). Kuten asetuksen johdantotekstissä todetaan, alustoilla on yritysasiakkaiden suuntaan erittäin merkittävä asema. Tällaiset lukitukset merkittävän markkina-aseman alustoilta rajoittavat pienempien yritysten toimintamahdollisuuksia merkittävästi ja sitä kautta vaikuttavat innovaatioon ja digitaalisaation etenemiseen negatiivisesti.

Vastaavia esimerkkejä voidaan löytää myös Googlen, Facebookin ja Amazonin nykyisestä toiminnasta. Olisi ensiarvoisen tärkeää että EU varmistaa yritysten tasapuolisen kohtelun ja palveluiden innovatiivisen kehittämisen.

Lopuksi

Asetuksen sisältö antaa meille itsellemme jo nyt hyvän perustan oman toiminnan ja avoimuuden kehittämiselle. Saman uskoisin pätevän useimpiin pieniin markkinapaikkoihin Suomessa. Toivottavasti myös isojen kansainvälisten palveluntarjoajien usein varsin epäreiluihin käytäntöihin saadaan selkeät säännöt ja kuri.